

Een schoo

'Winterkamp

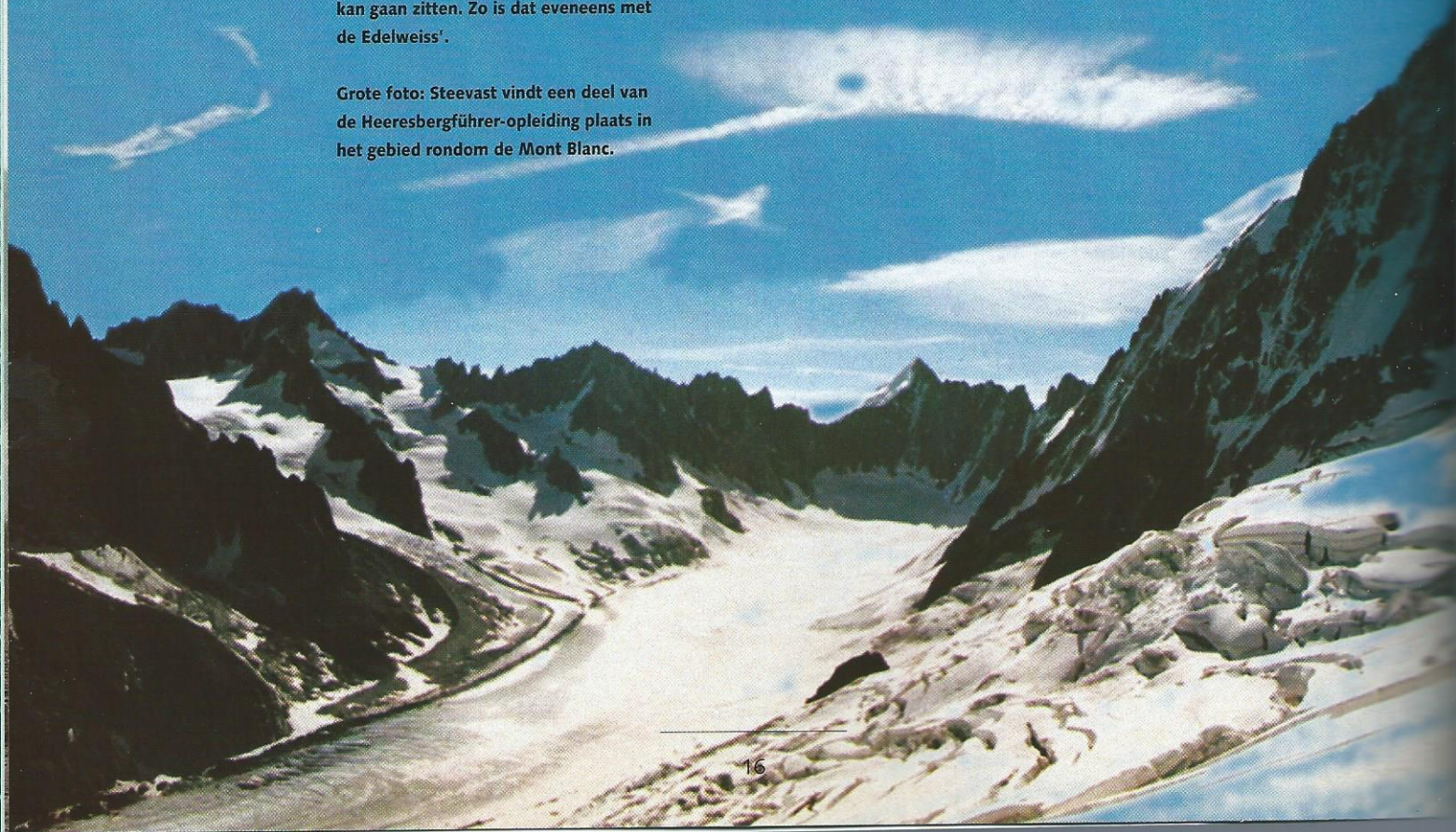
De Karwendel kazerne in de Duitse Alpen ligt bedekt onder een laag vers gevallen sneeuw. Vanwege de strenge koude staat het muziekkorps binnen te spelen. Buiten lijken de dertien cursisten van de 44ste Heeresbergführer-opleiding door het winterse weer echter alleen maar meer in hun element. Gadeslagen door familie en genodigden krijgen zij de begeerde *Edelweiss* opgespeld: het symbool van de Duitse militaire berggids. Onder hen bevindt zich sergeant Rob Lourens van het Korps Commando Troepen.

Tekst: Raban de Bie - Foto's: Hennie Keeris en Raban de Bie

'Het is met dit vak net als met commando zijn. Als je de groene baret hebt gehaald betekent dat nog niet dat je stil kan gaan zitten. Zo is dat eveneens met de Edelweiss'.

Grote foto: Steevast vindt een deel van de Heeresbergführer-opleiding plaats in het gebied rondom de Mont Blanc.

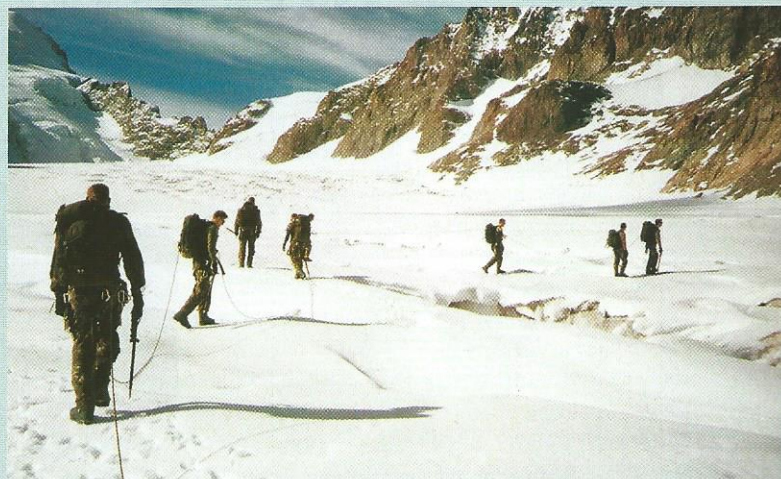

van hoog niveau 'chule' leidt berggidsen op

Op de *Gebirgs- und Winterkampfschule* in het Beierse Mittenwald leiden de Duitsers al sinds 1958 militairen op tot berggids. 'En vanwege de expertise die het instituut op dit gebied heeft, is er ook geregeld buitenlands personeel te vinden', vertelt Lourens. Behalve deze Nederlander waagden in de afgelopen cursus eveneens een Belgische para-commando en een lid van de Britse *Special Air Service* (SAS) zich aan het complexe en veeleisende metier van de berggids. Die internationale interesse is niet verwonderlijk, want de *Heeresbergführer* (HBF) leergang staat bekend om het technisch hoogwaardige niveau. Ook de verschillende missies die sinds het einde van de Koude Oorlog wereldwijd hebben plaatsgevonden zijn reden van de deelname van de buitenlanders. Immers, van de Balkan tot aan Haïti en Afghanistan, nergens konden de ingezette militairen om de aanwezigheid van bergen heen. 'Als je met een eenheid wilt kunnen opereren en trainen in zulk terrein moet je natuurlijk over bekwame specialisten beschikken. Het gaat dan om het vergaren van kennis en het overdragen daarvan binnen de eenheid, maar ook om veiligheid en juridisch aspecten.

Glansrijk optreden

De 31-jarige Lourens begon in juni 2002 samen met achttien anderen aan de eerste vier maanden van de HBF-opleiding, het zogenoemde zomerdeel. Om überhaupt deel te mogen nemen, ondergingen zij in de eerste week een aantal tests. Een verplaatsing van achthonderd meter met 12 kilo bepakking, af te leggen binnen een uur, moest inzicht geven in hun fysieke conditie. 'Op een helling waar bijna het hele jaar door sneeuw te vinden is, lieten we vervolgens onze ski-vaardigheid zien. Een afdaling in parallelle skihouding zonder te vallen is daarbij de eis. Gezien de onvoorspelbare en wisselende sneeuwcondities is dat nogal een opgave', vertelt Lourens, die overigens bij de specialisten ploeg Optreden Bergachtig Terrein (Specploeg OBT) van het Korps Comman-

Aangeliend verplaatsen langs gletsjerspleten is een specialisme op zich.

Foto: Barry Klaassens

do Troepen (KCT) al zoveel op de latten stond dat hij glansrijk aan de voorwaarden wist te voldoen. Na verder nog te hebben aangetoond ook enigszins uit de voeten te kunnen op rotswanden en met touwen konden de mannen zich gaan voorbereiden op de eerste echte fase van de zomer opleiding, een verblijf van zes weken op een hoogte van vijftienhonderd meter.

Arena van rotsen

'Achteraf is deze periode door bijna ieder van ons als de mooiste van de hele opleiding ervaren', aldus de commando over de tijd die hij in het Oberreintal

doorbracht. In deze arena van rotsen en steengruis, omgeven door honderden meters hoge wanden, richtten de leerlingen al sinds de eerste HBF opleiding gewoontegetrouw, volgens een vast protocol, een tentenkamp in. 'In de zes weken dat je daar verblijft kom je niet in het dal en moet je zonder veel luxe en comfort met elkaar er iets van maken. Zo bouwden wij bijvoorbeeld een douche voorzien van ijskoud gletsjerwater. Even lekker ontspannen poedelen is er 's ochtends dan ook niet bij'.

Tijdens hun verblijf in dit gebied leren de militairen diverse klimtechnieken en touwhandelingen en presenteren de *Ausbilders* (instructeurs) de mannen allerhande theoretische leerstof. In dat laatste komt duidelijk naar voren hoe veelomvattend het vak van de berggids eigenlijk is. Onderwerpen variërend van weerkunde, navigatieleer en alpine gevaren tot medische aspecten en materiaalkennis passeren de revue.

Sergeant Lourens krijgt de Edelweiss opgespeld; Het symbool van de Duitse militaire berggids.

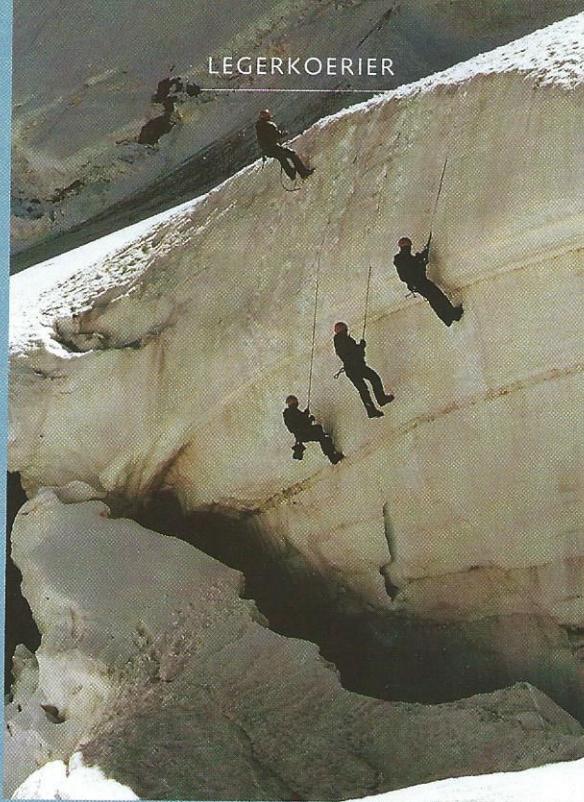
Het is voor de leerlingen dan ook een tamelijk intensieve periode waarin veel van ze wordt verwacht. De hoeveelheid kennis en vaardigheid die de HBF'er moet bezitten is echter alles behalve overbodig. Als adviseur van zijn commandant moet hij immers in staat zijn onder tactische omstandigheden afwegingen te maken en beslissingen te nemen die mede bepalend zijn voor het wel of niet slagen van de opdracht. Het gaat daarbij met name om de praktische en tactische begaanbaarheid van routes, maar ook om mogelijke uitvalswegen en veiligheidsaspecten zoals weer en terrein.

Het uitvoeren van bergredingen is eveneens een deel van het spectrum dat in het Oberreintal aan bod komt. Zulke opdrachten kunnen in een civiele context voorkomen maar zijn daarnaast ook als militaire inzet zeker niet onwaarschijnlijk. Voor speciale eenheden als het KCT en de SAS zou dat bijvoorbeeld de *Combat Search and Rescue* (CSAR) van neergestorte piloten in vijandelijk en bergachtig gebied kunnen zijn. Er wordt tijdens de opleiding dan ook veelvuldig gebruik gemaakt van helikopters. Maar evenzeer in reddingen op het niveau van de eigen eenheid, door improvisatie en gebruik van eigen middelen bekwamen de toekomstige HBF-ers zich uitgebreid.

Absoluut hoogtepunt

Berggebieden kennen een enorme verscheidenheid aan omstandigheden waarop de mens die zich door deze natuur wil begeven steeds weer moet anticiperen. Zo is er behalve de kunst van het lopen en klimmen door rotsomgeving en langs steile wanden ook nog eens het verplaatsen over Gletsjers. Door de aanwezigheid van soms door sneeuw bedekte spleten in het ijs is dit een vakgebied vol met verborgen gevaren. In het *Kaunertal* in Oostenrijk verblijven de HBF cursisten gedurende een aantal weken in een hut op de *Gepatschgletsjer* om zich ook dit specialisme eigen te maken. In de laatste weken van de zomer beleven de cursisten in het Mont Blanc gebied een 'absoluut hoogtepunt'. Zij beklimmen namelijk deze 4807 meter hoge top vanuit hun verblijfplaats, de Torino hut, via een van de langste routes. Lourens bereikte het dak van de Alpen in 2001 al eens met zijn collega's van de OBT-specploeg maar wijst erop dat het werken op zulke hoogtes door de ijle lucht elke keer opnieuw weer een uitdaging is. Het gletsjergebied dat deze op een na hoogste berg van Europa omringd - de hoogste is de Elbrus (5643m) in de Kaukasus - is voor de HBF leerlingen bij uitstek geschikt voor het aanscherpen van hun kunnen. Tijdens de *Führungstour* moeten ze hier

Drie Heeresbergführers van het Korps Commando Troepen leidden in 2001 de Specialistenploeg Optreden Bergachtig Terrein naar de top van de Mont Blanc (4807 meter).

Zelf kunnen omhoogwerken uit gletsjerspleten is een belangrijk onderdeel van het vak bergreding.

bewijzen capabel genoeg te zijn om een tour te leiden. Een aantal essentiële theoretische onderwerpen blijft ook in deze periode aan de orde van de dag. Als afsluiting van het zomergedeelte verruilen de mannen de Franse Alpen voor de Italiaanse Dolomieten waar ze dan slechts nog twee testweken res-
ten in het rotsparadijs van de Sella.

Scherp blijven

Lourens: 'Na een rust periode in de herfst die ik in Nederland doorbracht konden we in december zodra de eerste sneeuw viel al weer aan de gang met het winterdeel. Dat begint met een basis militaire ski opleiding die met een beetje voorkennis goed te doen is. Na de kerst volgt er dan de internationaal erkende Duitse skileraren opleiding, die veel meer van de cursisten vraagt'. In totaal zijn

de mannen met hulp van hun *Ausbilders* tien weken bezig zich de ski techniek, haast tot in perfectie, eigen te maken. 'Geestelijk kan dat soms wel vermoeiend zijn, zo "grundlich" als dat er aan toe gaat'. Maar het uiteindelijke resultaat is dan ook dat de mannen zich in alle omstandigheden staande weten te houden, een vereiste voor elke gids die zijn mensen veilig door moeilijke en gevaarlijke bergpassages wil voeren. 'Bij lawine dreiging bijvoorbeeld, kan elke val er een te veel zijn'. Kennis van dit fenomeen is voor de HBF'er dan ook zeker geen ondergesneeuwd kindje. De opleiding ruimt een groot deel van de winterperiode in voor dit onderwerp. De mannen moeten dusdanig vertrouwd raken met de wisselende weer -en sneeuwcondities dat ze ten alle tijden een uiterst nauwkeurige inschatting kunnen maken van eventueel op handen zijnd gevaar. 'Een groot voordeel daarbij is dat je in de opleiding vaak lange tijd aaneengesloten in de bergen bent, en gaandeweg dus echt gevoel krijgt voor dat soort zaken'. In verschillende gebieden in de Alpen, tot aan het krieken van de lente, zijn de leerlingen op intensieve wijze bezig met alles dat bij het opereren in de sneeuw komt kijken. Ze maken en leiden meerdere verplaatsingen en leggen uiteindelijk nog een theoretische eindtoets af die alle leerstof omvat.

Na in totaal bijna 8 maanden in de bergen is de Nederlandse sergeant blij dat hij het hele traject succesvol heeft afgerond. 'Ik besef echter wel dat het met dit vak net zo is als met commando zijn. Als je de groene baret hebt gehaald betekent dat nog niet dat je stil kan gaan zitten. Zo is dat eveneens met de *Edelweiss*. Ook in dit vak moet je altijd scherp blijven'.

Specialisten

Zijn collega's van het KCT zijn als hij thuiskomt nog op oefening in Bad Reichenhall, eveneens in de Duitse Alpen. Daar traint bijna de hele 104 cot-
cie zich in de basis van het Optreden in Bergachtig Terrein. Ze worden daarbij ondersteund door hun eigen mensen van de specialistenploeg en enkele Heeresbergführers die eerder in Mittenwald zijn opgeleid.

Sinds halverwege de jaren negentig de noodzaak naar bergspecialisten voor speciale eenheden steeds evidentier werd, sturen het KCT en het Korps Mariniers namelijk al mensen naar de HBF opleiding. Lourens is de 14e Nederlander die de *Edelweiss* opgespeld heeft mogen krijgen. Hij zal terug gaan naar de OBT spec-ploeg die het KCT sinds enkele jaren kent. De enthousiaste militairen van deze eenheid specialiseren zich in het uitvoeren van het basis takenpakket van de commando, zoals speciale verkenningen, sabotage, sniper acties en CSAR. 'Maar dan onder bergachtige en Arctische omstandigheden' ●